

Skötselplan för naturreservatet Västermarken i Sävsjö kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med naturreservatet är att

- bevara och utveckla en naturskogsartad barrblandskog i kuperad terräng.
- bevara och ge förutsättningar för en hög artrikedom knuten till naturskogsartad barrblandskog.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Västermarken
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	nej
IUCN-kategori	Ia – Strikt naturreservat
Miljömål	Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Sävsjö
Socken	Hylletofta
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets ostdel (13)
Karta	fastighetskarta: 6E 4D terrängkarta: 6E SV
Lägesbeskrivning	ca 8 km norr om Hylletofta kyrka
Fastigheter	del av Nordanskog 1:8 och Hylletofta-Brunnstorp 1:2
Fastighetsägarkategori	enskild
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	29,7 ha
<i>Markslag</i>	
Skogsmark	27,2 ha
Vatten	2,5 ha

Naturtyper

Natura 2000-habitat

Barrblandskog	18 ha	Västlig taiga (9010)	24,2 ha
Barrsumpskog	5,8 ha		
Plantering, ungskog	2,6 ha		
Näringsfattig sjö	2,9 ha	Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	2,9 ha

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Västermarken är mycket kuperat och den östra avgränsningen löper ovanför en långsträckt bergbrant. Områdets högst belägna delar ligger ca 310 meter över havet och de lägst belägna delarna ca 290 meter över havet. Berggrunden utgörs av yngre ögongranit och jordarten är morän.

Naturreservatet ligger inom Hjorsetåns avrinningsområde. I sydöst finns gölen Långegölen. Tillflödet till Långegölen kommer norrifrån där en liten bäck rinner nedanför bergbranten. Avrinningen från gölen sker via en liten bäck i söder.

Historik och markanvändning

Västermarken är utmark och skogen har lång kontinuitet. Två mindre områden i norra delen av reservatet har huggits på senare tid. Bortsett från dessa huggningar har skogen lämnats orörd från skogsbruksåtgärder sedan dimensionshuggningar genomfördes under 1940-talet.

Det finns inga registrerade fornlämningar inom Västermarken.

Växt- och djurliv

Västermarken utgörs av naturskogsartad barrblandskog. Gran är dominerande men inslaget av tall är stort även om det varierar över området. Terrängen är kuperad och på höjdernas hållmarker dominerar tall liksom i våtmarksområden i sänkorna. Lövträden är sparsamt förekommande med björk som det mest frekventa men det förekommer även enstaka inslag av asp, klibbal och rönn. Fältskiktet domineras av blåbär och lingon, vanligt på tallmossarna är tuvull och i mer ljusöppna delar kruståtel. Olika vitmossor är vanliga i våtmarkerna och på fastmarken är det husmossa, väggmossa och stor kvatsmossa som dominerar i bottenskiktet. På hållmarkerna dominerar olika renlavar.

Reservatets östra gräns löper längs övre delen av en bergbrant. Branten varierar mellan lodräta bergväggar och mer flacka partier. Bergets moss- och lavflora är ordinär med arter som cypressfläta, sidenmossa, äppelmossa och mjöllav. Nedanför branten rinner en liten bäck omgiven av våtmark och sumpskog som mynnar i Långegölen. Långegölen omges, undantaget av en bergknalle i sydöst, av gungflyn med vitmossor, starr och pors.

Här och var i området finns det små områden med gransumpskog med senvuxna granar. På dessa granar förekommer det rikligt med kattfotslav. Andra signalarter som förekommer i Västermarken är t.ex. garnlav, långfliksmossa, västliga hakmossa, mörk husmossa, stor revmossa. Tjäder och järpe har observerats i området.

Det finns gott om död ved av olika trädslag, dimensioner, ålder och nedbrytningsgrad. Det blev ett visst tillskott av död ved efter stormen i januari 2005 även om mindre mängder av denna har upparbetats. Även i stormen 2007 blev det ett tillskott av död ved.

I norra delen av reservatet finns en oregelbundet formad föryngringsyta där stor naturvårdshänsyn tagits. Det finns gott om äldre tall och björk som sparades vid avverkningen som skedde för ca 10 år sedan. Området är inte planterat och framförallt granen självföryngrar sig, men det finns även föryngring av tall och björk. I nordöstligaste delen av reservatet finns en 15-årig granplantering i en blockrik sluttning.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2b.

Friluftsliv

Västermarken är inget välbesökt friluftsområde och det finns inga iordningställda leder eller andra anordningar för besökare.

Dokumentation

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Registerblad NRO06101.
SGU, Jordartskartan.
Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2a.

Skötselområde 1 – Barrblandskog	27,2 ha
Naturtyp: Barrblandskog	18 ha
Barrsumpskog	6,2 ha
Plantering, föryngringsyta	2,6 ha
Natura 2000-habitat: Västlig taiga, 9010	24,2 ha

Större delen av reservatet domineras av äldre naturskogsartad barrblandskog, med sumpskog, hållmarksskog och fastmarksskog. Gran är det dominerande trädslaget men förekomsten av tall är påtaglig.

I norra delen finns en oregelbunden yta, *delområde 1a*, som slutavverkades för ca 10 år sedan. Då lämnades tall och björk i större mängd än vad som är brukligt. Området har inte planterats utan självföryngrats.

Längst i nordöst, *delområde 1b*, finns en 15-årig granplantering i en blockrik sluttning.

Bevarandemål ¹

- Utbredningen av naturskogsartad barrblandskog (västlig taiga) ska vara minst 24 ha och öka till 27 ha.
- Skogen ska hysa en artrikedom av mossor, lavar, svampar och vedskalbaggar knutna till naturskogsartad barrblandskog.

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

- Minst 40 % av områdets virkesförråd ska bestå av tall.
- Ca 5 % av virkesförrådet bör utgöras av lövträd.
- Död ved ska förekomma med i genomsnitt minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).
- Det ska finnas tillräcklig föryngring av tall. Med tillräcklig menas så mycket att inslaget av tall inte förväntas minska i området.

Skötselåtgärder

- Inom hela skötselområdet kan åtgärder behöva göras för att gynna tall och lövträd, tex frihuggning runt enskilda träd eller skydda träd mot bete.
- Inom *delområde 1a* kan mer aktiva åtgärder, jämfört med övriga delar av skötselområdet, göras för att gynna tall. Samma typ av åtgärder som i punkten ovan.
- I granplanteringen i *delområde 1b* görs senast 2012 en röjning/avverkning. Åtgärden görs så att beståndet ser oregelbundet ut. Enskilda grövre träd av i första hand tall och lövträd kan frihuggas och luckor huggs ut.

Skötselområde 2 – Göl med omgivande gungflyn	2,9 ha
Naturtyp: Dystrof sjö	2,9 ha
Natura 2000-habitat:Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	2,9 ha

I reservatets södra del finns Långegölen med omgivande gungflyn.

Bevarandemål ¹

- Hela skötselområdet (2,9 ha) ska utgöras av dystrof sjö.
- Gölen ska ha en naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

- Inga.

Friluftsliv och gränser

Bevarandemål

- Det ska finnas en informationstavla i anslutning till reservatsgränsen.
- Naturreservatets gräns ska vara markerad enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Informationstavlan ska innehålla information om reservatets naturvärden och reservatsföreskrifter, samt en karta. Informationstavlan placeras i södra delen av reservatet, se karta, bilaga 2, för ett förslag till placering.
- Naturreservatets gräns ska vara markerad senast ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Dokumentation och uppföljning

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella Basinventerings- och Uppföljningsprojekten.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder samt finansiering

<i>Åtgärd</i>	<i>Var</i>	<i>När / intervall</i>	<i>Prioritet</i>	<i>Finansiering</i>
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år	1	Reservatsanslag
Informationsskylt	Enligt karta, bilaga 2a	Inom 1 år	1	Reservatsanslag
Röjning/avverkning av gran	1b	Senast 2012	1	Reservatsanslag
Åtgärder för att gynna tall	1, 1a, 1b	Vid behov	2	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Enligt tidsplan för Basinventerings- och Uppföljningsprojekt	1	Projektmedel

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

2a Skötselplankarta

2b Artlista